

دستور معاون اول برای مقابله با ریزش بورس

بازار سرمایه به شهادت اسماعیل هنبه با ریزش، واکنش نشان داد. دیروز شاخص کل بازار سرمایه با ریزشی ۵۲ هزار واحدی روبه‌رو شد. بورس در شرایطی به کار خود پایان داد که شاخص به ۲ میلیون و ۶۷ هزار واحد رسید. همچنین نیز شاخص کل هم‌وزن با ریزشی ۲۱ هزار واحدی به ارتفاع ۶۵۷ هزار واحد رسید. پس از این ریزش بود که محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور برای حمایت از بورس دستور تریق منابع صندوق توسعه ملی به بازار را صادر کرد. البته تحلیلگران معتقدند، نباید انتظارات احتمالی بازار ناشی از رخدادهای سیاسی را بلندمدت دانست زیرا واقعیت این است که نوسانات این چنینی کاملاً مقطعی و زودگذر است. سیدعلی، معاون ارزی اسبق بانک مرکزی در این خصوص تأکید کرده است که تجربه بانک مرکزی از شروع جنگ غزه تا امروز با وجود شوک‌های سیاسی متعدد در مورد کنترل ارز بسیار موفقیت‌آمیز بوده است. در حال حاضر نرخ ارز با وجود خبرهای منفی واکسینه شده است اما ممکن است دلال‌ها و بعضی صراف‌ها از این موضوع سوءاستفاده کنند. به نظر من سرمایه‌گذاران عاقل‌تر از آن هستند که در شرایط فعلی پول‌های خود را در ارز سرمایه‌گذاری کنند. به گفته سیدعلی، با توجه به این موضوعات، این افزایش نرخ ارز بار دیگر موقتی است و مردم باید در این شرایط آرامش خود را حفظ کنند، چراکه این جهش همچون گذشته، فروکش خواهد کرد. در هر حال محمدرضا عارف با نامه دیروز نشان داد که دولت توجه ویژه‌ای به بازار سرمایه خواهد داشت. او طی نامه‌ای و جهت بر طرف شدن نگرانی سهامداران این دستور را صادر کرد. به دنبال این نامه مهدی غضنفری رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی از شازرو ۶۰۰ میلیارد تومانی بورس توسط صندوق توسعه ملی خبر داد. براساس این تصمیم مقرر شده تا روز شنبه ۱۳ مرداد ۱۴۰۳، مبلغ ۶۰۰ میلیارد تومان واریزی به بورس انجام شود. مهدی غضنفری، رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی در خصوص واریز منابع مالی به بازار سرمایه گفت: حمایت صندوق توسعه ملی از بازار سرمایه همچنان ادامه دارد. در راستای حمایت از بازار سرمایه دیروز مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال و شنبه هم مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال به حساب صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز خواهد شد. هدف صندوق توسعه ملی از ورود به بازار سرمایه، علاوه بر حمایت از بازار، سرمایه‌گذاری نیز هست و ممکن است در آینده، مبلغ بیشتری را نیز به این بازار واریز کنیم. صندوق توسعه ملی در ۳ سال اخیر بیش از ۱۴۰۳ همت به حساب صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز کرده است و با این مبلغ واریزی جدید ۶۰۰ میلیارد تومانی، مجموع این عدد به حدود ۱۵ همت خواهد رسید. در بازار دیروز ۳۶ نماد در محدوده مثبت و ۴۱۸ نماد در محدوده منفی و در بازار فرابورس ۱۱۲ نماد در محدوده مثبت و ۲۷۷ نماد در محدوده منفی معامله شدند. معامله‌گران بیش از ۱۰۰۹ میلیارد سهام و اوراق مالی در قالب ۳۸۱ هزار نوبت معامله و به ارزش ۵ هزار و ۱۷۰ هزار میلیارد تومان داد و ستد کردند. در فرابورس ایران نیز شاخص کل با کاهش ۵۸۹ واحدی به رقم ۲۱ هزار و ۳۳۹ واحد رسید. ارزش روز بازار اول و دوم فرابورس ایران به یک میلیون و ۱۳۲ هزار میلیارد تومان معادل ۱۸٫۸ میلیارد دلار رسید. ارزش روز بازار پایه فرابورس به ۲۹۸ هزار میلیارد تومان رسید. همچنین معامله‌گران دیروز بیش از ۴٫۷ میلیارد سهام و اوراق مالی در قالب ۱۶۷ هزار نوبت معامله و به ارزش ۶۹ هزار و ۳۷۹ میلیارد تومان داد و ستد کردند. سه نماد «فملی»، «فولاد» و «فارس» بیشترین تأثیر در شاخص کل بورس و سه نماد «آریا»، «زاگرس» و «شگوبیا» بیشترین تأثیر را در شاخص فرابورس داشته‌اند، همچنین سه نماد «ذوب»، «ویملت» و «خودرو» سه نماد پرتراکنش بازار بورس و سه نماد «فزر»، «خاور» و «خنور» سه نماد پرتراکنش در بازار فرابورس در روز جاری بودند. لازم به ذکر است که ارزش معاملات خرد در بازار دیروز مورخ ۱۰ مردادماه ۱۴۰۳، مبلغ ۵ هزار میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان بود. گفتنی است حقیقی‌ها در روز جاری حدود ۱ میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان از بازار سهام خارج کردند.

سرمایه‌گذاران را درباره تأمین برق مورد نیاز راحت کند. علاوه بر این، ایران باید زیرساخت‌های دیجیتال خود از جمله اتصال به اینترنت پرسرعت را برای حمایت از رشد صنایع مبتنی بر فناوری بهبود بخشد. نکته‌ای که در گزارش کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد به شدت برجسته شده، اقدامات اجرایی ایران برای مقابله با فساد است. وجود فساد در یک کشور، مانعی بزرگ برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی به‌شمار می‌رود. بنابراین، ایران باید اقداماتی را برای مبارزه با فساد از جمله تقویت قوانین و نهادهای مبارزه با فساد، افزایش شفافیت در تدارکات و پشتیبانی‌های سرمایه‌گذاری و افزایش پاسخگویی مقامات دولتی انجام دهد. این اقدامات سبب می‌شود دیوار بی‌اعتمادی میان سرمایه‌گذاران خارجی و دولت ایران کوتاه‌تر شود. در نگاهی دیگر، ایران دارای جمعیت جوان و تحصیل‌کرده‌ای است که در کنار منابع طبیعی فراوان و موقعیت استراتژیک، شرایط مطلوبی برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی فراهم می‌کند. دولت ایران باید با معرفی این ویژگی‌ها، سرمایه‌گذاران بالقوه را با مزایای سرمایه‌گذاری در این کشور بیشتر آشنا کند.

در کنار این اقدامات، ایران باید بخش‌های کلیدی سرمایه‌گذاری را شناسایی کرده و استراتژی‌هایی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در این بخش‌ها ایجاد کند. به عنوان مثال، ایران می‌تواند بر توسعه صنعت گردشگری خود تمرکز کند که ظرفیت‌های قابل توجهی برای رشد دارد. بهبود فضای کسب‌وکار، عامل دیگری است که سبب می‌شود سرمایه‌گذاران خارجی به سمت ایران جذب شوند. ایجاد زمینه اقدامات برابر برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، حفاظت از حقوق مالکیت معنوی و اطمینان از وجود نیروی کار ماهر برای سرمایه‌گذاران از جمله فعالیت‌هایی است که ایران در این زمینه باید انجام دهد. دولت ایران همچنین باید برای سرمایه‌گذاران خارجی مشوق‌هایی مانند معافیت‌های مالیاتی یا یارانه‌هایی برای افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری در نظر بگیرد و در نهایت، ایران باید به ایجاد روابط مطلوب با سرمایه‌گذاران خارجی بپردازد. تعامل با دولت‌های خارجی و سازمان‌های بین‌المللی، حضور در نمایشگاه‌های خارجی و ارتقای فرصت‌های سرمایه‌گذاری از طریق کمپین‌های بازاریابی هدفمند، از جمله فعالیت‌هایی است که ایران باید برای توسعه ارتباطات خود با سرمایه‌گذاران خارجی انجام دهد.

همچنین دولت ایران باید آژانس‌های تشویق سرمایه‌گذاری را برای ارائه اطلاعات و حمایت از سرمایه‌گذاران خارجی ایجاد کند. این آژانس‌ها می‌توانند به‌عنوان هماهنگ‌کننده بخش‌های مختلف دولت برای ترغیب حضور سرمایه‌گذاران خارجی در ایران فعالیت کنند. موضوع اصلی این است که دولت، باید بپذیرد ایران به جذب سرمایه‌های خارجی کلان و خرد نیاز دارد تا بتواند مسیر توسعه خود را با سرعت بیشتری طی کند. در غیر این صورت، در زمین بازی که کشورهای همسایه مدام شرایط را برای جذب سرمایه جذاب‌تر می‌کنند و استراتژی‌های خود را برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی تدوین کرده‌اند، می‌بازد.

فعالان اقتصادی صاحب اموال خود هستند. دولت باید شرایطی فراهم کند که آنان سرمایه‌گذاری در کشور را منطقی و سودده بدانند. امکانات بازار مانند امکان فروش در بازارهای بین‌المللی، تهیه مواد اولیه از بازارهای جهانی، ترکیه را برای ایرانی‌ها جذاب کرده است. به جز این ترکیه برای ایرانی‌ها سودی ندارد. هنوز تبعات سرمایه‌گذاری ایرانی‌ها در درآمدت و در ترکیه را نمی‌دانیم اما در صورتی که فعال اقتصادی در این کشور فعالیت کند، سود می‌کند. البته باید یک نکته را هم در نظر داشت؛ در صورتی که سرمایه‌گذار بخواهد پول و سرمایه را از ترکیه بیرون ببرد، ضرر بسیار زیادی می‌کند. زیرا قوانین ترکیه برای خروج سرمایه بسیار بازدارنده است. به هر حال و بنا بر گفته‌های مسعود دانشمند، همه این‌ها، هزینه پنهان برای توسعه ایران است. ایران باید زمینه توسعه را فراهم کند تا سرمایه‌ها یکی پس از دیگری از کشور خارج نشوند.

ایران چه کند؟

نرخ تشکیل سرمایه در ایران منفی است و کشورهای منطقه مانند ترکیه یا حتی قطر و امارات، پیشنهادهای جذابی برای جذب سرمایه‌گذار خارجی دارند. ایران کشوری در حال توسعه است که پتانسیل زیادی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی دارد. با این حال جذب سرمایه‌گذاری خارجی به‌ویژه در کشوری با شرایط پیچیده سیاسی و اقتصادی مانند ایران، اصلاً ساده نیست. براساس گزارش «بررسی سیاست‌های سرمایه‌گذاری ایران» که در سال ۲۰۱۹ از سوی کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد منتشر شده، ایران برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی باید اقدامات متعددی را برای بسترسازی فضای سرمایه‌گذاری مطلوب انجام دهد.

آنکسند تأکید کرده که ایران باید چارچوب قانونی و نظارتی، زیرساخت‌ها و فضای کسب‌وکار خود را ارتقا بخشد و به اقدامات ضدفساد خود سرعت دهد. تنها با این اقدامات است که این کشور می‌تواند فضای سرمایه‌گذاری مطلوبی ایجاد کند و سرمایه‌گذاری خارجی مورد نیاز را برای دستیابی به اهداف اقتصادی خود جذب کند. سرمایه‌گذاران خارجی باید به سیستم قانونی و نظارتی کشوری که در آن سرمایه‌گذاری می‌کنند اعتماد داشته باشند. بنابراین ایران باید قوانین و مقرراتی را تصویب کند که شفاف و قابل پیش‌بینی باشد. این قوانین، موضوعات مهمی نظیر ساده‌سازی فرآیند اخذ مجوزها، کاهش بوروکراسی و اطمینان از قابل اجرا بودن قراردادهای شامل می‌شود. علاوه بر این، ایران باید اطمینان حاصل کند که قوانین و مقرراتی که پایه‌گذاری می‌کند، با استانداردها و بهترین شیوه‌های بین‌المللی مطابقت داشته باشد.

زیرساخت‌ها هم عاملی حیاتی برای سرمایه‌گذاران خارجی است تا ثروت خود را به یک کشور دیگر منتقل کنند. بر همین اساس، ایران باید برای بهبود شبکه حمل‌ونقل خود از جمله جاده‌ها، راه‌آهن، بنادر و فرودگاه‌ها سرمایه‌گذاری کند. همچنین باید تمرکز ویژه‌ای بر توسعه زیرساخت‌های انرژی مانند نیروگاه‌ها و خطوط انتقال ایجاد کند. این کشور باید خیال

مسعود دانشمند،
عضو هیئت مدیره
کانون مؤسسات
حمل‌ونقل ایران:
سیستم ترکیه به
گونه‌ای است که
فعالان اقتصادی
ابتدا باید مجوزهای
رسمی را تهیه کنند و
بعد ترکیه امتیازهایی
مانند زمین مجانی
در اختیار آنان قرار
می‌دهد. تازه همین
زمین کاملاً در
اختیار آنان نیست
چراکه ترکیه این
زمین را در اختیار
سرمایه‌گذار خارجی
قرار داده که در آن
کار کند.

زمین رایگان نمی‌خواهیم، ما را در شبکه بانکی عضو کنید

یکی از اعضای اتاق مشترک ایران و ترکیه که تمایلی به انتشار نام‌اش نداشت، در توضیح پیشنهادهای ترکیه به روزنامه هم‌میهن می‌گوید: ترکیه پیشنهادهایی برای جذب سرمایه‌گذار خارجی دارد اما مدام فعالان را سر می‌دواند. تا این لحظه بسیاری از فعالان اقتصادی ایران به این کشور مراجعه کردند اما بعد از ثبت شرکت حتی حساب خارجی برای آنان باز نمی‌شود. ترکیه باید بداند که ما ملت بی‌پولی نیستیم؛ به جای چنین پیشنهادهایی، اینکه اجازه دهد فعالان اقتصادی ایران، در شبکه بانکی فعالیت کنند بهتر است تا اینکه زمین رایگان و چنین امتیازهایی در اختیار ما بگذارد. ما که نمی‌توانیم پول را در جیب خودمان حمل کنیم و به ترکیه ببریم. ابتدا باید به ما اجازه دهد در شبکه نقل و انتقالات مالی وارد شویم، بعد صحبت از بقیه امتیازها شود.

شرایطی ایجاد کنید که فعالان نروند

مسعود دانشمند، عضو هیئت‌مدیره کانون مؤسسات حمل‌ونقل ایران توضیح می‌دهد که ترکیه بیشتر مایل است که پول و بازار برای کشورش به ارمغان بیاورد و چنین امتیازهایی، معمولاً شفاف ارائه نمی‌شوند چراکه مثلاً حق بهره‌برداری و فعالیت در زمینی به شکل رایگان به سرمایه‌گذار ایرانی اعطا می‌شود اما دولت ترکیه می‌تواند هر زمان بخواهد این امتیاز را پس بگیرد.

دانشمند یادآوری می‌کند: ترکیه مایل است که به کشور خود بازار اضافه کند یا اینکه تکنولوژی و فناوری جدیدی که ندارد وارد کشور شود. شرایطی که برای خرید ایجاد می‌کند هم بهتر از شرایطی است که برای مشارکت پدید می‌آورد. مثلاً وام می‌دهد که خارجی‌ها خانه و خودرو بخرند اما این امکان که در شرکت‌های ترکیه مشارکت کنند بسیار سخت است. وی معتقد است که اگر فردی خارجی در ترکیه خانه بخرد، شامل معافیت‌های مالیاتی ارائه‌شده می‌شود.

دانشمند در ادامه توضیح می‌دهد که سیستم ترکیه به گونه‌ای است که فعالان اقتصادی ابتدا باید مجوزهای رسمی را تهیه کنند و بعد ترکیه امتیازهایی مانند زمین مجانی در اختیار آنان قرار می‌دهد. تازه همین زمین کاملاً در اختیار آنان نیست چراکه ترکیه این زمین را در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار داده که در آن کار کند. بنابراین بعد از اینکه زمین ارزش افزوده پیدا کرد، به معنی بعد از اینکه فرد مهاجر در آن ارزش افزوده خلق کرد، به راحتی و بدون منع قانونی توانایی این را دارد که زمین مذکور را بازپس بگیرد؛ چراکه از ابتدا هیچ قانونی مبنی بر مالکیت نبوده است و تنها آن زمین برای مدتی در اختیار فعالان قرار گرفته است. زمین از آن ترکیه است و دولت این کشور تنها امتیاز بهره‌برداری از آن را به شکل رایگان اعطا کرده است. پس هر زمان که بخواهد هم می‌تواند آن را پس بگیرد.

دانشمند که بخش عمده سرمایه‌گذاری ایرانی در ترکیه را مربوط به بخش مسکن می‌داند، اظهار می‌کند: ایرانی‌ها در ترکیه معمولاً مسکن می‌خرند.

او دولت را برای شرایط اقتصادی کشور، مستوجب سرزنش می‌داند و به نظر او، فعالان اقتصادی حق دارند هر جا به نظرشان سودده‌تر است فعالیت کنند. دانشمند می‌افزاید:

